

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Mirosław Major

Protokolant Emilia Sulima

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 r. w Poznaniu

odwołania **W. R.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w Ś.**

z dnia 14 kwietnia 2016r., znak: (...)

w sprawie **W. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o ustalenie kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala wartość kapitału początkowego odwołującej na dzień 01.01.1999 r., przy przyjęciu okresów nieskładkowych z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 24 (dwadzieścia cztery) miesięcy, w wysokości 105 678,76 zł (sto pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt osiem i 76/100 złotych).

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.04.2016 r. (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. 2015.748), przeliczył kapitał początkowy **W. R.** i ustalił jego wartość na dzień 01.01.1999 r. Do ustalenia jego wartości organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 177,30 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych (od dnia 01.01.1989 r. do dnia 31.12.1998 r.). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 96,43%. Podstawę wymiaru ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę 1 220,89 zł (kwotę bazową). Uwzględniono 17 lat 6 miesięcy i 7 dni (210 miesięcy) okresów składkowych i odnośnie do okresów nieskładkowych 4 dni oraz 1 rok 11 miesięcy i 29 dni (23 miesiące) sprawowania opieki nad dzieckiem. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 70,71%, a wysokość 24% kwoty bazowej to 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia określono na 209 miesięcy. Po pomnożeniu kwoty bazowej przez współczynnik proporcjonalny uzyskano kwotę 207,19 zł (293,01 zł x 70,71%), pomnożeniu 210 miesięcy składkowych przez 1,3% podzieleniu przez 12 miesięcy i pomnożeniu przez podstawę wymiaru kapitału początkowego (1 177,30 zł) uzyskano kwotę 267,84 zł, zaś po dokonaniu analogicznej operacji co do okresów nieskładkowych uzyskano kwotę 29,31 zł. Po dodaniu tych kwot (207,19 + 267,84 – 29,31) uzyskano 504,34 zł, co po pomnożeniu przez średnie dalsze trwanie życia (209 miesięcy) skutkowało ustaleniem wysokości kapitału początkowego na kwotę 105 407,06 zł.

Od tej decyzji w ustawowym trybie i terminie odwołała się **W. R.** podnosząc, że nie zgadza się z przyjęciem przez organ rentowy przy ustalaniu kapitału początkowego okresu 1 rok 11 miesięcy i 29 dni sprawowania opieki nad dzieckiem, gdyż spowodowało to, że do kapitału początkowego zaliczono jej 23 miesiące. Okres urlopu

wychowawczego odwołującej wynosił jednakże 24 miesiące i trwał od dnia 16.02.1984 r. do dnia 15.02.1986 r. włącznie. Wobec tego odwołująca wniosła o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego wskazując, że oprócz 210 miesięcy składkowych organ rentowy powinien być uwzględnic 24 miesiące okresów nieskładkowych w związku ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i wskazał, że w związku z tym, iż luty 1984 r. miał 29 dni, a luty 1985 r. miał 28 dni, cały okres urlopu wychowawczego ma 731 dni (366 + 365 dni) i z tych względów urlop wychowawczy nie może być zaliczony w wymiarze pełnych dwóch lat, więc organ rentowy prawidłowo ustalił wartość kapitału początkowego.

W piśmie z dnia 10.10.2016 r. odwołująca wskazała, że nie zdarza się nigdy tak, aby dwa następująca po sobie lata miały 366 dni i nie jest dla nie zrozumiałe, dlaczego okres 366 + 365 dni nie stanowi pełnych dwóch lat.

W toku sprawy strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W. R., ur. dnia (...), złożyła dnia 23.10.2003 r. wniosek o ustalenie kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych od dnia 01.01.1989 r. do dnia 31.12.1998 r.

Dnia 23.03.2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał decyzję, w której ustalił wartość kapitału początkowego na kwotę 105 678,76 zł uwzględniając 234 miesiące okresów składkowych i o miesiące okresów nieskładkowych.

Dnia 07.04.2016 r. odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu sprawowania opieki nad dzieckiem po 1,3% podstawy wymiaru kapitału początkowego za każdy rok tego okresu z uwzględnieniem pełnych miesięcy. Z legitymacji ubezpieczeniowej odwołującej wynika, że przebywała na urlopie wychowawczym od dnia 16.02.1984 r. do dnia 15.02.1986 r. /k. 21 akt o.r./.

Dnia 14.04.2016 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie były bezsporne, a ustalono je na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów i dokumentów w aktach organu rentowego o numerze (...). W szczególności bezsporne było, że odwołująca od dnia 16.02.1984 r. do dnia 15.02.1986 r. przebywała na urlopie wychowawczym.

Istota rozstrzygnięcia sprawy sprowadzała się do oceny prawidłowości wyliczenia przez organ rentowy długości okresów nieskładkowych, tzn. tego, czy odwołująca przebywała na urlopie wychowawczym przez 1 rok, 11 miesięcy i 29 dni czy też przez pełne 24 miesiące.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W świetle art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. 2015.748) – dalej: ustawy o emeryturach i rentach z FUS – okresami nieskładkowymi są m.in. przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy **urlopu wychowawczego**, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem:

1/ w wieku do lat 4 – w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie, bez względu na liczbę dzieci, do 6 lat,

2/ na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny – dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Jak stanowi art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. W ustępie 2 powołanego przepisu wskazano, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1/ okresy składkowe, o których mowa w art. 6,

2/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12 w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie zaś z ustępem 2a powołanego artykułu, przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Artykuł 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi w ustępie 1, że emerytura wynosi:

1/ 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19 z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2/ po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3/ po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych – z uwzględnieniem art. 55.

Z kolei w ustępie 2 postanowiono, że przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Oznacza to, że emerytura wynosi po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresu urlopu wychowawczego z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Kluczowe w niniejszej sprawie jest zatem rozstrzygnięcie tego, czy organ rentowy powinien był zaliczyć odwołującej pełne 24 miesiące urlopu wychowawczego, który trwał dla niej w okresie od dnia 16.02.1984 r. do dnia 15.02.1986 r.

Obliczenia liczby dni urlopu wychowawczego odwołującej obrazuje poniższa tabela:

ROK	MIESIĄC I LICZBA JEGO DNI // LICZBA DNI DANEGO ROKU	LICZBA DNI, W KTÓRYCH ODWOŁUJĄCA PRZEBYWAŁA NA URLOPIE WYCHOWAWCZYM
1984	Luty – 29 dni	14 (od 16. do 29.)
1984	Marzec – 31 dni	31
1984	Kwiecień – 30 dni	30
1984	Maj – 31 dni	31
1984	Czerwiec – 30 dni	30
1984	Lipiec – 31 dni	31

1984	Sierpień – 31 dni	31
1984	Wrzesień – 30 dni	30
1984	Październik – 31 dni	31
1984	Listopad – 30 dni	30
1984	Grudzień – 31 dni	31
1985	Cały rok miał 365 dni	365
1986	Styczeń – 31 dni	31
1986	Luty – 28 dni	15 (od 1. do 15.)
Suma dni urlopu wychowawczego: 320 + 365 + 46 = 731 dni		

Zgodnie z § 31 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. 2011.237.1412), przy obliczaniu okresu składkowego i nieskładkowego dodaje się, osobno dla każdego z tych okresów, poszczególne lata, miesiące i dni. Okresy niepełnych miesięcy oblicza się w dniach. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych; sumę miesięcy zamienia się na lata przyjmując pełne 12 miesięcy za 1 rok. Jeżeli w zaświadczeniu stwierdzającym okresy zatrudnienia podane są dniówki robocze, a nie okresy zatrudnienia, sumę dni zamienia się na miesiące przyjmując za miesiąc 22 dni robocze, a za okresy przed dniem 01.01.1981 r. – 25 dni roboczych.

Przyjmując zatem, że jeden miesiąc to 30 dni, odwołująca niewątpliwie przebywała na urlopie wychowawczym pełne 24 miesiące (731 dni : 30 dni = 24,37 miesiąca), tzn. 2,03 lat (24,37 miesięcy : 12 miesięcy = 2,03 lat), czyli odwołująca przebywała na ww. urlopie pełny okres 2 lat (731 : [30 x 12] = 2,03). Okres urlopu wychowawczego odwołującej organ rentowy powinien być więc uwzględnic w wymiarze pełnych 24 miesięcy (2 lat).

W tym miejscu należy wskazać, że Tytuł V (Termin) Księgi pierwszej (Część ogólna) ustawy z dnia 23.04.1964 r. Kodeks cywilny nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Kodeks cywilny reguluje stosunki cywilnoprawne pomiędzy osobami fizycznymi i osobami prawnymi, o czym stanowi art. 1 k.c. Pomiedzy organem rentowym a ubezpieczonym podczas ustalenia kapitału początkowego nie występuje żaden stosunek cywilnoprawny, który stwarzałby możliwość jego oceny przez pryzmat przepisów prawa cywilnego. Postępowanie toczące się przed organem rentowym, stosownie do art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na przepisach kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Sposób liczenia długości trwania okresów składkowych i nieskładkowych został uregulowany w ww. rozporządzeniu z dnia 11.10.2011 r., a zatem niewątpliwie wiążący jest sposób liczenia w tym rozporządzeniu wskazany.

Organ rentowy nieprawidłowo liczył czas trwania okresu urlopu wychowawczego w sposób właściwy dla stosunków cywilnoprawnych, wskazany w art. 112 zd. 1 k.c., zgodnie z którym termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub

latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Gdyby dopuszczalne było zastosowanie tego przepisu, wówczas faktycznie urlop wychowawczy liczony od dnia 16.02.1984 r. trwałby 2 lata, gdyby zakończył się dnia 16.02.1986 r. Jednakże na gruncie postępowania w sprawie o ustalenie kapitału początkowego takie liczenie terminu jest niedopuszczalne.

Zapatrywanie, że czas trwania danego okresu nie może być liczony w ten sposób na gruncie czy to prawa pracy, czy ubezpieczeń społecznych jest aprobowane w orzecznictwie. Przykładowo, w uchwale z dnia 21.05.1991 r. (I PZP 16/91, OSNC 1992/1/10) Sąd Najwyższy wskazał, że pracownik nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym pracownik podjął zatrudnienie. Zwrócono uwagę, że nie tylko na gruncie ubezpieczeń społecznych, ale i na gruncie prawa pracy obliczanie okresu pracy warunkującego nabycie prawa do nagrody jubileuszowej są zawarte w jego postanowieniach i odbiegają od reguł prawa cywilnego. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19.12.1996 r. (I PKN 47/96, OSNP 1997/17/310) – sposób liczenia terminów określony w art. 112 k.c. nie ma zastosowania do okresów, od których zależy nabycie uprawnień pracowniczych. Względy przemawiające za uznaniem niestosowania art. 112 k.c. na gruncie prawa pracy, są podobne do tych, które uniemożliwiają jego zastosowanie na gruncie ubezpieczeń społecznych – obie te gałęzie prawa posiadają bowiem autonomicznie określone sposoby liczenia terminów i długości trwania okresów warunkujących nabycie określonych praw. W niniejszej sprawie uwagi te są istotne o tyle, że na gruncie swoich uprawnień pracowniczych odwołująca wykorzystała pełne dwa lata urlopu wychowawczego – co było w sprawie bezsporne. Skoro na gruncie prawa pracy były to pełne 2 lata, to nie sposób byłoby przyjąć, że sporny okres nie stanowi 2 lat na gruncie ściśle powiązanej z prawem pracy gałęzi ubezpieczeń społecznych. Pomijając oczywiste względy regulacji ww. rozporządzenia, jest to kolejny argument przemawiający za błędnym zapatrywaniem organu rentowego.

Bez znaczenia pozostaje okoliczność, że rok 1984 był rokiem przestępnym i odejmowanie od okresu 24 miesięcy jednego dnia z powodu roku przestępnego nie znajduje żadnych podstaw prawnych. Słusznie odwołująca zwróciła uwagę, że nigdy nie jest tak, że dwa następujące po sobie lata mają 366 dni. Istotne jest na gruncie ww. przepisów rozporządzenia, ile dni faktycznie odwołująca przebywała na urlopie wychowawczym, zaś z przedstawionych obliczeń wynika, że było to pełne 731 dni, co zresztą prawidłowo obliczył organ rentowy, nieprawidłowo obliczając ilość miesięcy wynikającą z tej liczby dni.

Z tych względów – na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmieniono zaskarżoną decyzję i ustalono wartość kapitału początkowego odwołującej na dzień 01.01.1999 r. przy przyjęciu okresów nieskładkowych z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 24 miesięcy, w wysokości 105 678,76 zł. Obliczeń dokonano w następujący sposób:

$$293,01 \text{ zł} \times 70,71\% = 207,19 \text{ zł}$$

$$(210 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1 \text{ 177,30 zł} = 267,84 \text{ zł}$$

$$(24 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 1,3\%) : 12 \times 1 \text{ 177,30 zł} = 30,61 \text{ zł}$$

$$207,19 + 267,84 + 30,61 = 505,64 \text{ zł}$$

$$505,64 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 105 \text{ 678,76 zł.}$$

(-) Mirosław Major